

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde

Pohde on julkaissut toimialuejohdon näkemykset koskien talouden tasapainottamisen keinoja vuoden 2024 osalta. Reijärven kunta jättää toimialuejohdon esityksiin palautteen, jota on koottu kuntalaisten asukastilaisuudessa ma 30.10.2023 sekä valtuuston ideariihessä ke 1.11.2023. Palautteen jättää kunnanhallitus 3.11.2023 kokouksen päätöksellä (§ 473).

Yleistä

- Reijärven kunta ymmärtää Pohteen sopeuttamistarpeen ja lainsäädännön velvoitteet tasapainoiseen taloudenpitoon. Suunnitellut toimenpiteet aiheuttavat toteutuessaan vahvaa palvelujen keskittymistä, jolla on laaja-alaisia vaikutuksia.
- Hyvinvointialueen laitaman pienten kuntien peruspalvelut, sote- ja pelastustoimen palvelut, karkaavat kauas. Esitetyillä toimenpiteillä on erittäin suuri vaikutus kunnan asukkaiden palveluiden, erityisesti lähipalveluiden, yhdenvertaiseen saatavuuteen ja palveluja tarvitsevien ihmisten arkeen.
- Leikkaukset heikentävät alueella yleistä turvallisuuden tunnetta jo valmiiksi epävakaina aikoina.
- Toimenpide-ehdotusten vaikutuksia on arvioitava pidemmällä aikavälillä.
- Isot muutokset ovat moninaisia ja vaativat aikaa. Yllättävää kuitenkin on kyseisten muutosesitysten nopeus ja laajuus. Uudistuksessa on vastuunsa myös valtiolla.

Sotekeskusten vaikutus elinvoimaan, turvallisuuteen ja tulevaisuuden näkymiin

- Sote-keskuskusten palvelukokonaisuutta ja sijaintia arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös niiden elinvoimapolitiittiset vaikutukset.
- Heikkenevät palvelut ja asiointimahdollisuudet ohjaavat asukkaiden ja työvoiman sijoittumista alueille.
- Koko Pohjois-Pohjanmaan näkökulmasta on tärkeää, että maakunta pidetään sote-palvelujenkin osalta houkuttelevana asuinympäristönä ja työvoiman saatavuuden turvaajana.

Ennaltaehkäisy ja kunnan ja alueen yhteinen hyte-työ

- Kunnan lakisääteistä Hyte-työ vaikeutuu merkittävästi, jos Pohteen kattavat peruspalvelut puuttuvat paikkakunnalta.
- Kattava peruspalvelu, jota erikoissairaanhoido tukee, on paras, vaikuttavin ja tehokkain tapa tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluita.

Palveluverkon muutoksen vaikutukset

- Reijärven kaltaisella puutteellisilla joukkoliikenneyhteyksillä olevalla alueella tulee olla eri asiakasryhmille saavutettavat palvelut.
- Suunnitelma vuodeosastojen uudelleenjärjestelystä on kestävä Pohjois-Pohjanmaan eteläosan ja reuna-alueiden osalta. Palvelujen tarve siirtyy vaativampien ja kalliimpien palvelujen piiriin.

Palvelut Reijärvellä

- Palveluvalikoimaa ja tarjontaa kehitettäessä tulee huomioida erilaiset vaihtoehtoiset sotepalvelujen tuottamistavat.
- Uusien palveluiden käyttöönoton tulee perustua analyysiin saatavuudesta, saavutettavuudesta ja erityisesti kokonaiskustannuksista ja -vaikutuksista.
- Digitaalisten palvelujen tarjonnassa tulee huomioida ne ihmiset, jotka eniten ovat palvelutarpeen piirissä ja hallitsevat heikkojen digitaalisten palvelujen käytön.
- Yhtenä vaihtoehtoisena tuottamistapana ovat liikkuvat palvelut, mutta ne eivät ratkaise koko palvelutarvetta. Parhaimmillaan liikkuvat palvelut tulevat lähelle ihmisiä palvelutarjontaa voi jopa laajentaa.
- **Lähipalveluina tulee tuottaa neuvola-, näytteenotto-, hoitaja- ja yleislääkäripalvelut kotihoidon kera. Suun terveydenhuollon yksikkö on jatkossakin oltava Reijärvellä.**

OYS Sairaalapalvelut ja ensihoito

- Sairaaloiden erikoistumistavoite ei toteudu.
- Mikäli Oulaskankaan päivystys lakkaa, tulee Reisjärven osalta potilasliikenne kääntymään Keski-Pohjanmaan Soiteen terveydenhuoltolain 50 §:n nojalla.
- Kokkolan päivystävä keskussairaala tulee olemaan alueen ihmisten ensisijainen palveluntarjoaja, kun tarvitaan akuuttia hoitoa. Oulaskankaan toiminta tulee säilyttää nykytasolla ainakin yleislääkärien ja vuodeosaston osalta.
- Oulaskankaalla on olemassa olevat vaikutuksiltaan merkittävät koulutusmahdollisuudet.
- Reisjärvellä tarvitaan päiväsaikaan toimiva ensihoito
- Ehdotus: Sote-lainsäädännön avaaminen, huom. asiasta tehdyt kansalaisaloitteet

Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut

- Reisjärven sotekeskuksen on oltava palvelutasolla 1 ja lääkäripalveluita on saatava 5pv/viikko.
- Näytteenottopalvelu säilytettävä Reisjärvellä.
- Reisjärven uuden 31.7.2023 valmistuneen sote-keskuksen vuokraneuvottelut on saatava viipymättä valmiiksi ja toiminta päästävä aloittamaan.
- Suun terveydenhuollon yksikkö on jatkossakin oltava Reisjärvellä.
- Oma kotisairaalan toimipiste Reisjärvelle.

Ikäihmisten palvelut

- Arviointiyksikkö Arvidan palvelun tulee säilyä, samoin tehostetun palveluasumisyksikkö Honkalinnan.
- Palvelutarve on niin suuri, että laskennallisesti sitä ei voida vähentää suunnitelman mukaan.
- Hoivayritysten toiminta eli yhteisöllisen asumisen yksikkö Mansikka ja Hoivakoti Paavola on turvattava Reisjärvellä, näiden yksiköiden jatko takaa paikallisille asukkaille inhimillisen vanhuuden. Toimijat ovat myös merkittäviä työnantajia.

Perhe- ja sosiaalipalvelut

- Reisjärvellä on paljon monilapsisia perheitä.
- Neuvolalääkärin palveluita on jatkossakin oltava paikallisesti ja helposti saatavilla.
- Päihde- ja mielenterveystyön osalta Reisjärvi toivoo selkeämpää mallia palveluntarpeen määrittämiseen.

Vammaispalvelut

- Asumisyksikkö Mäntykoti on säilytettävä paikkakunnalla.
- Myös ostopalveluna olevan Esperri-palvelukoti Rantaniemen olemassaolo on turvattava paikkakunnalla

Kuntoutuspalvelut

- Olemassa olevat palvelut on säilytettävä.
- Etävastaanoton käytännön toteutus huolettaa.

Sairaanhoidolliset palvelut

- Vuodeosastotoiminnan pitää jatkua Haapajärvellä.
- Kuvantamispalvelut tulee säilyttää Haapajärvellä asianmukaisilla laitteilla. Etäisyys Reisjärveltä 35 km.

Pelastustoimi

- Reisjärven palvelutaso on jo nyt heikentynyt huolestuttavalle tasolla, on jo vaarallisella tasolla.
- Jos pelastustoimen palveluja karsitaan esitetyllä tavalla, eivät edes perusriskienhallinnan vasteajat täyty. Palveluita ei olisi saatavissa isossa osaa hyvinvointialuetta uskottavalla tavalla.
 - Pelastustoimen osalta sopimuspalokuntalaisten varallaolo palautetaan ja Reisjärvellä on pelastustoimen osalta yksi virka.
- Heikentyneen palvelutason vaikutus yritysten vakuutusten saantimahdollisuuksiin jo todentunut.

Säästö- ja sopeutusmahdollisuudet

- Erikoislääkäripalveluiden saatavuutta voidaan arvioida kriittisesti. Yleislääkäripäivystystä on kuitenkin löydettävä myös Oulun eteläpuolelta.
- Kalliit keikkalääkäripalvelut tulisi korvata omilla virkalääkäreillä. Hyvä henkilöstöpolitiikka ja korotettu korvaus päivystyksistä ja oman lääkärin liikkumisesta alueella ovat keikkalääkärifirmoja edullisempia.
- Säästötoimenpiteitä voidaan löytää konsernitasolta ja myös Oulun seudulta.
- Digipalveluiden ja liikkuvien palveluiden käyttöönottoa voidaan edistää ja nopeuttaa. Digipalvelut soveltuvat monille, mutta vaativat koulutusta.
- Valtion rahoitusta hyvinvointialueille on vahvistettava.

Lopuksi

- Palvelurakenteen uudistus on palvelutarpeeseen ja muutosnopeuteen nähden epärealistinen.
- Palvelurakenteen iso muutos (esimerkiksi painotus palveluasumiseen) on aikataulultaan liian nopea.
- Kaiken kaikkiaan esitetty talouden tasapainottamisohjelman ehdotukset vaarantavat pahoin niin kuntalaisten hyvinvointia kuin alueen elinvoimaa. Lisäksi ne lisäävät turvallisuutta ja kansalaisten eriarvoisuutta.
- Soteuudistuksen perimmäiset tavoitteet olivat täysin päinvastaisia; perustasoa ja ennaltaehkäisevää työtä oli tarkoitus vahvistaa. Pohteen suunnitellut säästötoimet vaikuttavat turvaavan ensisijaisesti erikoissairaanhoidon.

Palautteen taustaa

Reisjärven kunnan näkemykset perustuvat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa ja Pohteen järjestämisuunnitelmassa hyväksytyjen periaatteiden ja toimenpide-ehdotusten ristiriitaan.

- **Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021), 4 § todetaan mm. seuraavaa:** Palvelut on toteutettava **yhdentavastaisesti**, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen **väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita**. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä.

Hallituksen esityksen lain perusteluissa viitataan hallitusohjelmaan ja todetaan: Hallitusohjelmassa linjataan **sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan painopiste siirrettäväksi uudistuksessa perustason palveluihin ja ennaltaehkäisevään toimintaan**. Palvelut ovat yhteen sovitettuja, hoitoketjut sujuvia ja **ihmiset saavat tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut oikea-aikaisesti**. Sosiaali- ja terveyspalveluiden vaikuttavuutta ja tuottavuutta parannetaan, palveluiden kustannusten nousua hillitään ja niiden läpinäkyvyyttä ja avoimuutta lisätään.

- **Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisuunnitelma 2023–2025 kohta 3.2 Tarpeen mukaisten sote-keskusten palvelut** (aluevaltuusto 17.10.2022): Sosiaali- ja terveyskeskuksesta ihminen saa tarvitsemansa palvelut eri ammattilaisilta. Hyödynnämme digitaalisten palvelujen mahdollisuuksia ja erityistason konsultaatioita. **Siirrämme palvelujen painopistettä perustasolle** ja ehkäisevään toimintaan, jotta erikoissairaanhoidon ja vaativien erityispalveluiden tarve vähenee.

Sote-keskuksen palveluita ovat muun muassa perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon, sosiaalityön ja muun sosiaalihuollon palvelut, perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut, avokuntoutuspalvelut, kansan-sairauksien ehkäisy sekä neuvolapalvelut. **Määrittelemme sote-keskusten palveluvalikoiman, laajuuden ja resurssit huolellisesti**. Haluamme sujuvoittaa asiakkaan ohjautumista oikealle ammattilaiselle jo ensikontaktissa ja **matalalla kynnyksellä. Sote-keskus kokoaa palvelut yhteen**.

Reisjärven kunnanhallitus 3.11.2023